

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)

« _ » 201 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

На здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 фінанси, банківська справа та страхування
за магістерською програмою професійного спрямування
Фінансовий та страховий менеджмент
На тему: «Фінансове планування на підприємстві»

Виконавець:

Студентка центру заочної форми навчання

Шевчук Юлія Олександрівна -

(підпис)

Науковий керівник:

Кандидат економічних наук, доцент

Лапіна Ірина Сергіївна -

(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ	6
1.1. Сутність і завдання фінансового планування та його значення в діяльності підприємства	6
1.2 Види та етапи фінансового планування на підприємстві	9
1.3. Принципи та методи фінансового планування	16
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ГРУПИ КОМПАНІЙ «ОВОСТАР ЮНІОН»	20
2.1. Загальна фінансово-господарська характеристика групи компаній «Овостар Юніон»	20
2.2. Аналіз фінансового стану групи компаній «Овостар Юніон».....	28
2.3. Характеристика оперативного фінансового планування в групі компаній «Овостар Юніон»	34
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ГРУПИ КОМПАНІЙ «ОВОСТАР ЮНІОН»	40
3.1. Формування системи фінансового контролінгу в групі компаній «Овостар Юніон»	40
3.2. Бюджетування як метод підвищення ефективності фінансового планування в групі компаній «Овостар Юніон»	46
3.3. Методичні аспекти організації контролю бюджетування	55
ВИСНОВКИ	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	68
ДОДАТКИ	72

ВСТУП

Актуальність теми. Ринкові умови в наш час диктують особливі вимоги до підприємств. Постійні зміни ринкових та внутрішніх процесів, складні конкурентні відносини вимагають від підприємств більш серйозного підходу до власної економічної безпеки. Фінансове планування на підприємстві відіграє одну з головних ролей в забезпеченні фінансової стабільності, адже воно пов'язане з ресурсним чинником - формуванням, розміщенням і використанням фінансових ресурсів та отримання прибутку на вкладений у господарську діяльність капітал. Саме в процесі фінансового планування економічно обґрунтовується потреба підприємства у капіталі, створюються передумови фінансової стабільності підприємства. Підприємствам потрібно вміло управляти активами і джерелами їх формування. Цьому має сприяти ефективна організація фінансового планування. Слід зазначити, що процедура складання фінансових планів є недосконалою, вони не враховують фінансові витрати на здійснення заходів з управління ризиками.

Досвід багатьох розвинених компаній показує, що в умовах сучасного ринку з його надзорстокою конкуренцією планування фінансової діяльності є обов'язковою умовою для їх виживання, розвитку та процвітання, адже дає можливість ефективніше організувати свою виробничо-господарську та фінансово-економічну діяльність, виявляти існуючі проблеми та визначати заходи для їх подолання в майбутньому.

Важливі аспекти фінансового планування досліджували такі українські та зарубіжні вчені: В. Борисова, Г. Висоцький, О. Ніпіаліді, В. Опарін, О. Терещенко, М. Алексєєв, Дж. Вахович, У. Кінг та ін.

Метою дипломної роботи є вивчення та дослідження теоретичних і практичних основ фінансового планування на підприємстві та розробка пропозицій щодо удосконалення цього процесу.

Виходячи з даної мети, в процесі дослідження необхідно вирішити такі завдання:

- охарактеризувати сутність і завдання фінансового планування та його значення в діяльності підприємства;
- розглянути основні види та етапи фінансового планування на підприємстві;
- охарактеризувати принципи та методи здійснення фінансового планування;
- надати характеристику фінансово-господарської діяльності групи компаній «Овостар Юніон»;
- здійснити аналіз фінансового стану підприємства;
- проаналізувати фінансове планування групи компаній «Овостар Юніон»;
- обґрунтувати основні напрямки удосконалення фінансового планування групи компаній «Овостар Юніон»;
- розглянути доцільність впровадження контролінгу та бюджетування, як передумов успішного здійснення фінансового планування на підприємстві.

Об'єктом дослідження є процес фінансового планування на підприємстві.

Дипломна робота виконана з використанням матеріалів групи компаній «Овостар Юніон».

Предметом дослідження є теоритичні аспекти фінансового планування на підприємстві.

Методи дослідження. В процесі дослідження та при вирішенні поставлених завдань використовувалися методи монографічного вивчення літературних джерел, метод аналізу фінансового стану підприємства, метод статистичної обробки даних, метод аналізу і синтезу, аналіз фінансових звітів для прогнозування фінансового результату. Під час побудови таблиць, діаграм та прогнозів використовувався табличний процесор Microsoft Excel.

Інформаційна база дослідження: Закони України, навчальні посібники, офіційні статистичні матеріали по Україні, фінансова звітність групи компаній «Овостар Юніон», нормативно-правові документи.

Структура й обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків. Повний обсяг дипломної роботи складає 67 сторінок комп'ютерного тексту, містить 12 таблиць і 5 рисунків, список використаних джерел із 51 найменування , 5 додатків.

ВИСНОВКИ

Після проведення дослідження можна сформулювати такі теоретичні визначення, практичні висновки та рекомендації:

1. В результаті проведеного дослідження можна сформулювати таке визначення фінансового планування: фінансове планування – це діяльність яка здійснюється для визначення необхідного обсягу фінансових ресурсів за джерелами формування та напрямками їх планового цільового використання згідно з виробничими показниками підприємствами в плановому періоді.

2. Можна виокремити такі основні завдання фінансового планування: забезпечення підприємства фінансовими ресурсами; виявлення резервів у господарській діяльності підприємства та спрямування їх на підвищення ефективності виробництва; забезпечення раціональних та взаємовигідних економічних відносин підприємства з іншими підприємствами-постачальниками матеріальних ресурсів; здійснення контролю за господарсько-фінансовою діяльністю підприємства та за утворенням й використанням матеріальних, трудових і грошових ресурсів.

3. Існують такі основні види фінансового планування : бізнес-план, тактичне та оперативне планування. Бізнес-план - це поєднання поточного та перспективного планування, котрі в свою чергу розробляється при обґрунтуванні виробництва продукції нових видів чи створенні нового підприємства. Тактичне планування — короткострокове економічне спрямування, яке розраховане на відносно нетривалий період часу, базується на поточній ситуації. Розробка середньо- і короткострокових планів відноситься до тактичного планування будь-якого підприємства. Оперативне фінансове планування розглядається як процес узгодження та синхронності в певному періоді часу грошових витрат та надходжень та визначення послідовності здійснення всіх розрахунків. Також до оперативного планування можна віднести розробку заходів щодо унеможливлення та запобігання відхилень від графіку

платежів та надходжень.

4. Фінансове планування на підприємстві здійснюється за таких принципів: принцип єдності, принцип участі, принцип безперервності, принцип гнучкості, принцип альтернативності, принцип точності, принцип адекватності, принцип альтернативності

5. Планування як процес передбачення майбутніх шляхів розвитку підприємства базується на використанні методів фінансового планування, до основних з них відносять такі: економічний аналіз, нормативний метод, коефіцієнтний метод, балансовий метод.

6. В Законах України немає жодних вимог щодо ведення та оформлення фінансових планів на підприємствах, тому на кожному підприємстві є свої особливості у фінансовому плануванні які залежать від безлічі факторів. Узагальнюючи можна сказати, що найбільш поширеними видами фінансового планування є: плановий баланс, план грошових потоків, план фінансових результатів та баланс доходів і витрат.

7. Щодо основних показників діяльності досліджуваного підприємства, то в активах групи компаній «Овостар Юніон» переважають необоротні активи. Їхня частка зросла з 97,96% у 2015 році до 99,87% у 2017 році. Відповідно, частка оборотних активів зменшувалася з 2,05% у 2015 році до 0,14% у 2017 році. Щодо пасиву, то в даному випадку спостерігається значне переважання власного капіталу над усіма іншими складовими разом взятими. Його частка зросла з 81,28% в 2015 році до 83,16% в 2017 році.

8. Загальні кошти підприємства зростали протягом досліджуваних років. Так в 2016 році дане зростання становило 11528 тис. дол. (на 12,3%), в 2017 році – 20041 тис. дол. (на 19,1%). Зростання зобов'язань підприємства стало можливим в основному за рахунок росту власного капіталу – на 9822 тис. дол. в 2016 році та на 18188 тис. дол. в 2017 році. Значним в досліджуваних роках було тако зменшення величини довгострокових кредитів та позик - на 1912 тис. дол в 2016 році та 2143 тис. дол. в 2017 році. Інша дебіторська заборгованість виросла

в більш ніж 8,5 разів - з 24 тис. дол в 2015 році до 205 тис. дол. в 2017 році.

9. Показник фінансової стійкості для групи компаній в 2015-2017 роках набував значення абсолютної стійкості. Це пояснюється тим, що запаси в групі компаній менші суми власного оборотного капіталу та кредитів банку під товарно-матеріальні цінності.

10. Чистий рух коштів в 2017 році становив 2,9 млн. дол., що на 0,5 млн. дол. більше за показник попереднього року. Проте в 2016 році даний показник був на 7,1 млн. дол. менше за показник 2015 року. Виконання фінансового плану здійснюється безпосередньо в процесі господарської діяльності, забезпечуючи стабільну платоспроможність підприємства через оперативне фінансове планування. Саме для цього необхідно скласти баланс грошових надходжень - оперативний фінансовий план.

В групі компаній «Овостар Юніон» планування грошових потоків здійснюється з метою досягнення синхронності надходження і витрачання грошових коштів, тобто досягнення необхідного рівня ліквідності активів. Прогнозний баланс складають на підставі балансу на початок бюджетного року, бюджетів операційних затрат і бюджету грошових коштів. Консолідований бюджет підприємства починають складати з нижчих рівнів управління, тобто безпосередні керівники підрозділів складають бюджети, що відносяться до їх видів діяльності. Після цього ці бюджети узагальнюються керівниками середнього рівня й координуються на вищому рівні керівництва.

11. Чистий рух грошових коштів в 2018 році планується на рівні 3.68 млн. дол., що на 0,78 млн. дол. більше ніж в 2017 році. Позитивною ознакою бюджету, є те, що в ньому зменшений відтік грошових коштів від операційної діяльності (на 12,26 млн. дол.). План грошових коштів показує, коли в підприємства виникають тимчасово вільні кошти, а коли воно має додаткову потребу в них. За допомогою аналізу цього плану фінансові менеджери можуть вкладати тимчасово вільні кошти на депозити в банки, інвестувати в цінні папери і здійснювати іншу діяльність для отримання доходів. В зворотній ситуації, тобто

коли виникає потреба в коштах – забезпечувати ефективно залучення коштів.

12. Постійний контроль за доходами і витратами сприяє успішному виконанню фінансового плану підприємства. Головною метою контролю насамперед є сприяння мобілізації всіх передбачених планом коштів та витрачання їх на заплановані потреби. Для того щоб надати контролю належного оперативного характеру, перевірка та аналіз виконання фінансового плану повинні проводитись систематично протягом року. У загальній системі контролю групи компаній «Овостар Юніон» виділяють один з головних блоків для забезпечення контролю та координації на найбільш важливих напрямів фінансово-господарської діяльності. Фінансовий контролінг являє собою саме ту складову, котра забезпечує своєчасне знаходження відхилень запланованих результатів від фактичних, й надає умови для вчасного коригування фінансових планів відповідно до теперішніх умов діяльності.

13. Впровадження процесу бюджетування в групі компаній «Овостар Юніон» дозволить: поліпшити фінансові результати на основі управління прибутком і витратами, раціонально розподіляти і використовувати ресурси; оптимізувати витрати по підприємству і впровадити оперативний контроль за постійними і змінними витратами; поліпшити платоспроможність підприємства на основі ефективного управління грошовими потоками; підвищити якість та оперативність прийняття управлінських рішень; узгоджувати, координувати дії окремих підрозділів і відділів підприємств, а також напрямків діяльності для досягнення поставлених глобальних завдань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1) Слав'юк Р.А. Фінанси підприємства: навчальний посібник/ ред. вид. відд. «Вежа» Волинського державного університету ім. Лесі Українки – 2010. 339 с.
- 2) Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий менеджмент: підручник/Центр учбової літератури – Київ – 2009 .
- 3) Загорський В.С., Вовчак О.Д. Фінанси: Навчальний посібник видання 2 – 2008. 36 с.
- 4) Онисько С.М., Марич П.М. Фінанси підприємств: підручник/ вид. Магнолія - 2008. 35 с.
- 5) Фінансове планування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://buklib.net/books/31402/>
- 6) Лапуста М.Г., Нікольский П.С. Сучасний фінансово-кредитний словник/ вид-во «Інфра-М» - 2002. 520 с.
- 7) Сергеев І.В., Щипіцин А.В. Оперативне фінансове планування на підприємстві/ Фінанси та статистика - 2002. 286 с.
- 8) Білик М.Д. Фінансове планування на підприємстві в сучасних умовах/ Фінанси України – 2009. 135 с.
- 9) Онищенко С.В. Фінансове планування – основний елемент управління фінансами підприємства / Фінанси України. - 2000. - № 9, 58-62 с.
- 10) Науменкова С. В. Використання методів кількісного прогнозування/ Вісник Української академії банківської справи. – 2002. 32–36 с.
- 11) Олійник В.М. Проблеми фінансового планування/ Наука й економіка/вид. 1 (41) – 2016. 57-61 с.
- 12) Огляд змісту та завдань фінансового планування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://works.doklad.ru/view/uaKYZrHfnrg.html>
- 13) Структура бізнес-плану. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/18887/

- 14) Розділи бізнес-плану і порядок їх розробки/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://library.if.ua/book/23/1729.html>
- 15) Сагер Ю.Л. Стратегічне планування діяльності промислових підприємств/ Ефективна економіка № 6 - 2014.
- 16) Фінансове планування на підприємствах. [Електронний ресурс].– Режим доступу:https://lubbook.org/book_484_glava_10_Tema_10_Dogov%D1%96rn%D1%96_v%D1%96dnosin.html
- 17) Етапи фінансового планування. [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://buklib.net/books/23053/>
- 18) Фінансовий контроль. [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://radnuk.info/pidrychnuku/admin-pravo/495-butyak/10000-s-3--.html>
- 19) Візіренко С.В. Методичні аспекти аудиту фінансової звітності підприємства/Сталий розвиток економіки №4 (29) – 2015. 170 – 176 с.
- 20) Принципи планування. . [Електронний ресурс].– Режим доступу: https://pidruchniki.com/92313/finansi/printsipi_planuvannya
- 21) Фінансове планування на підприємстві. [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://ua.textreferat.com/referat-16810-4.html>
- 22) Букреєва Д.С./ Бюджетування діяльності підприємств – Дніпро – 2017.
- 23) Діяльність групи компаній «Овостар Юніон». [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.ovostar.ua/ua/about/>
- 24) Козлова О.С. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства/ «Молодий вчений» № 10 (50) – Київ - 2017. 915 – 918 с.
- 25) Фінанси підприємницького сектору. [Електронний ресурс]. –Режим доступу:https://lubbook.org/book_673_glava_4_Tema_1_F%D1%96nansi_p%D1%96dpri%D1%94mni%EF%BF%BD.html
- 26) Белоусова І.А. Вдосконалення планування як функції управління суб’єктів господарської діяльності / І.А. Белоусова // Вісник ЖДТУ. – 2012. – №1 (59). – 71-74 с.

- 27) Степура В.В. Світовий досвід фінансового планування / В.В. Степура / Науково-виробничий журнал «Часопис економічних реформ». – Луганськ: СНУ ім. В.Даля. – 2014. – № 1 (5). 42-43 с.
- 28) Пятак В. В. Проблеми та перспективи розвитку оподаткування в Україні/ журнал «Управління розвитком» №4 (167) – Харків – 2014. 161-162 с.
- 29) Маркетингові стратегії в умовах глобалізації ринків. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://personal.in.ua/article.php?ida=621>.
- 30) Ніпіаліді О.Ю., Карпишин Н.І. Фінанси підприємств: Навч. посіб. /– Тернопіль: Економічна думка, 2009. – 232 с.
- 31) Каришин Н. Бюджетування в системі управління підприємствами харчової промисловості / Н.Каришин // Галицький економічний вісник. – 2012. – №1(34). – 109-113 с.
- 32) Криворотько І.О. Бюджетування як інструмент фінансового управління підприємством – ТДАУ – Мелітополь – 2012.
- 33) Шляхи удосконалення бюджетування на підприємстві. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/5390499/page:7/>
- 34) Багацька К. Методичні підходи до аналізу грошових потоків / Економічний аналіз : зб. наук. пр. – 2012. - № 1. – 11-14 с.
- 35) Методи зниження ризику. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/86016/investuvannya/metodi_znizhennya_riziku
- 36) Ватченко О.Б. Бюджетування як інструмент фінансового планування /Економічний простір. – 2012. – № 60. – 133- 143 с.
- 37) Батенко Л.П. Основи бюджетування / навчально-методичний посібник КНЕУ – 2010 . 13-14 с.
- 38) Внутрішньофірмове фінансове прогнозування та планування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vuzlib.su/fm_P/11-4.htm
- 39) Методика й техніка контролю за виконанням бюджетів і аналіз відхилень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/1208050353309/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/metodika_tehn

ika_kontrolyu_vikonanniam_byudzhetiv_analiz_vidhilen

- 40) Бюджетування і бюджетний контроль на підприємстві. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dtkr.com.ua/show/4cid1481.html?lang=ukr>
- 41) Шим Джай К. Основы коммерческого бюджетирования. Пер. с англ./ Шим Джай К., Джоэл Г. Сигел. – СПб.: Азбука, 2001. – 496 с.
- 42) Финансовый менеджмент: теория и практика: Учебник / Под ред. Е.С. Стояновой. – М.: Изд. Перспектива, 1996. – 405 с.
- 43) Рогова Н.В. Удосконалення організації управлінського обліку витрат/ матеріали міжвузівського круглого столу – Черкаси – 2015. 87-91 с.
- 44) Бюджетування на підприємстві. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/4492837/>
- 45) Виханский О.С. Стратегическое Управление: Учебник. – 2-е изд. Пере раб. и доп. – М.: Гардарики, 2002. – 296 с.
- 46) Райан Б. Стратегический учет для руководителя / Пер. с англ. под ред. В.А. Микрюкова. – М.:Аудит, ЮНИТИ, 1998. – 616 с.
- 47) Аналіз господарської діяльності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1270/1/%D0%9E%D0%9A%D0%9B_%D0%90%D0%93%D0%94.pdf
- 48) Аналітичне забезпечення ефективності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/81897/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/analitichne_zabezpechennya_auditu_efektivnosti_vikoristannya_byudzhetnih_koshtiv
- 49) Фінансові механізми управління формуванням операційного прибутку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/13500826/investuvannya/finansovi_mehanizmi_upravlinnya_formuvannya_operatsiynogo_pributku
- 50) Управління активами. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://buklib.net/books/25073/>
- 51) Особливості обліку дебіторської заборгованості. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/5654>